

Răsăritul nostru

UNICUL ORGAN PEDAGOGIC AL SURDO-MUȚILOR DIN ȚARĂ

Director: V. DIMITRIU-LEORDA || Redacția și Ad-ția: Cal. 13 Septembrie No. 8 București 6

I. P. S. S. Nicolae al Ardealului

Dacă nu putem grăi, spunem prin scris:

Nu putem lăsa fără să arătăm și de data asta că I. P. S. S. Nicolae, Mitropolitul Ardealului a câștigat iubirea surdo-mușilor pentru interesul ce poartă acestor nenorociți.

Am avut ocazia să constatăm și să admirăm mai mult decât ceilalți credincioși, comorile sufletești ale I. P. S. S. Nicolae, pe care Bunul Dumnezeu ni l-a trimis să ne fie Păstor.

În comoara sufletului Înalt Prea Sfinției Sale Nicolae, durerile noastre au găsit răsunset.

Înima a apropiat-o de surdo-mușii desmoșteniți și nenorociți.

Înțelegând suferința și chinurile surdo-mușilor, la apelul meu din Iulie a. c. pentru a veni în ajutorul Institutului de surdo-muși din Focșani ce era amenințat cu desființarea, ca un bun părinte, I. P. S. S. Nicolae ne-a trimis următoarea scrisoare:

„Am citit propunerea ce mi-o faceți în prețuita D-voastră gazetă „Răsăritul nostru”, de a primi președinția unei societăți ce aveți de gând să o înființați, cu scopul de a lua sub ocrotirea ei Institutul de surdo-muși din Focșani, amenințat în existența lui.

Eu n'as sta un moment la îndoială să primesc propunerea ce mi-o faceți, dacă credeți că vă pot fi de folos — dar este mai în conformitate cu organizația noastră bisericească să vă adresați Prea Sfințitului Episcop dela Roman, sub jurisdicțiunea canonică a căruia se găsește orașul Focșani. P. Sf. Sa are puțința și, desigur și toată părinteasca bunăvoință să se intereseze mai de aproape de Institutul din Focșani. Eu și fără să am calitatea de președinte, sunt gata să vă stau în ajutor cu modestele mele puteri.

Nu pot crede însă, că acest institut, după o existență de 70 de ani să fie amenințat cu desființarea. Oricât de mari sunt greutățile financiare cu cari luptă în criza generală de astăzi statul nostru, un asemenea institut umanitar trebuie păstrat cu ultima jertfă.

Cetind autobiografia, precum și alte scrieri ale minunatei ființe Elen Keller, mi-a trezit, nu numai interesul și dragostea pentru soarta surdo-mușilor, dar am rămas uimit ce comori ascund în sufletul lor și ce dezvoltare nebănuită a atins metoda pedagogică de educațiune a lor.

Nu desființate, ci dezvoltate ar trebui toate institutele de surdo-muși din țara noastră, studiind și profitând de experiențele admirabile dobândite în alte părți. Simțământul creștinesc al poporului nostru nu va permite să fie lăsați pradă unei sorți martire cei cari nu din vina lor au să poarte o povară destul de grea în viață. Toți avem datoria morală de a li-o ușura prin iubirea noastră.

Odată cu arhierestiile mele binecuvântări, rog priimiți iubite Domnule Director, expresiunea deosebitei mele stime”.

(ss) NICOLAE

Arhiepiscop și Mitropolit

Rugăm pe I. P. S. S. Nicolae să primească sentimentele noastre de iubire sfântă și recunoștința nețărmurită ce îi păstrăm.

V. DIMITRIU-LEORDA

Răsboiul!

Noi surdo-mușii deși n'avem urechi să auzim bubuitul tunului și pârâitul mitralierelor și numai ochi să privim privescitatea îngrozitoare a rășboiului, ne înspăimântăm totuși când vedem că viitorul rășboi pare inventabil. Am suferit și noi surdo-mușii prea mult în timpul rășboiului mondial, ca să primim cu indiferență azi acest act bestial pe cale a se pune.

S'a ținut conferința tripartită „La Quay d'Orsay” unde delegații celor trei mari puteri n'au ajuns la nici o înțelegere favorabilă păcii în chestiunea conflictului italo-abisinian.

Eșecul acesta a ridicat glasurile de îngrijorare și dacă n'am mai avea o mică speranță în 4 Septembrie, când se întrunește Conferința Națiunilor la Geneva, atunci am fi socotiți ca și intrați în rășboi. Scănteia din Abisinia va periclita situația și în Europa, care se crede că va deveni gravă.

Dacă oamenii au ajuns să nu se mai înțelegă, atunci ce să mai facem?

Singura speranță ne mai rămâne în Dumnezeu și-i implorăm rugăciunea: „Dă Doamne pace între oameni!...”

Cugetări

Surdo-mutul care-și face din meseria aleasă nu numai un mijloc de câștig, dar are ca scop principal și perfecționarea sa, acela este sigur că va deveni un om mare.

Surdo-mușii, care trăesc și se mișcă înconjurați de cărți, aceea își procură singuri fericirea; iar acei care se desfată și pierd timpul prin cârciumi și cafenele, se vestejesc și se nenorocesc singuri.

Surdo-mutul trebuie să caute în sine însuși lipsurile ce i le procură simțurile absente, ca astfel să poată câștiga talentul a le înlocui cu alte calități.

Minunea dela Maglavit

Deși era cazul să ne ocupăm mai de mult de întâmplarea dela Maglavit-Dolj, interesându-ne pe noi cei dintâi persoana ciobanului Petrache Lupu, fiind surdo-mul, de-ai noștri, și revenindu-i glasul și auzul, am amânat aceasta însă, pentru mai târziu, lăsând-o ca mai întâi să fie discutată de lumea cealaltă.

Acum, când faima ciobanului Petrache Lupu, a ajuns cunoscută în toate colțurile țării, fiind comentată de întreaga presă din lume, socotim că a sosit timpul când să ne pronunțăm și noi, surdo-mușii, asupra ei.

Ca să fim lămuriti dela început, ca oameni serioși ce ne pretindem, noi nu putem nega că ciobanului Petrache Lupu nu i s'ar fi arătat Dumnezeu, că atunci ar însemna să negăm însăși existența lui Dumnezeu. Fiecare dintre noi poate să și-l imagineze într'un chip oarecare.

Dar ne explicăm cazul dela Maglavit că ar fi datorit și auto-sugestiei.

Fenomenul auto-sugestiei îl cunoaște toată lumea, căci el este răspândit mai mult decât s'ar crede. Îl întâlnim în viața de toate zilele în faptele noastre cele mai neînsemnate. Până mai anii trecuți, acest fenomen psihic, se credea că îl pot avea numai unele persoane. De exemplu, numai hipnotizatorii de profesie pot sugestia. Dar s'a văzut că suntem în stare fiecare dintre noi să ne auto-sugestionăm.

Ca să fim înțeleși în cazul ciobanului Petrache Lupu, să luăm un exemplu. Să ne formăm imaginea unei persoane, care să ne amintească un nume. De câte ori vom repeta aceasta, toată activitatea creierului nostru se concentrează în jurul ei și la un moment dat avem

impresia că suntem cu acea persoană în fața noastră.

Acest fenomen la persoanele nervoase poate da loc la adevărate halucinații.

Așa ne explicăm întâmplarea ciobanului Petrache Lupu.

El a trăit o viață simplă, departe de lumea care să-i complice sufletul. În singurătatea lui, n'a avut tovarăș decât oile, și pe Dumnezeu, pe care l-a închipuit de când era copil, — în persoana unui moș blând și bun.

Acum, devenit mare, ca un credincios al Lui, văzând că răutățile lumii se întetesc, ba mai mult, multe din satle vecine Maglavitului părăsesc religia lui Hristos, trecând la adventism (căci să menționăm, regiunea aceea a Calafatului este un focar ad adventiști) de frică să nu cadă victima acestora, L-a chemat pe „Moșul” să-l păzească — să stea cât mai în preajma lui, până la un moment s'a autosugestionat și Dumnezeu în formă de „moș” i s'a arătat așa cum îl descrie.

Explicația aceasta o extragem și din conversația pe care declară că a avut-o cu Dumnezeu.

Faptul că i-a revenit glasul și auzul este explicabil că l-a recăpătat în urma sdruncinului sufletesc pe care l-a avut la vederea „Moșului”.

Sunt asemenea cazuri multe, când surdo-mușii au recăpătat auzul în urma unui sdruncin, sgomot sau accidente.

În tot cazul, întâmplarea dela Maglavit trebuie s'o socotim ca binevenită, fiind trimisă tot de Dumnezeu pentru a readuce lumea la credință, scoțând-o din imoralitatea în care a căzut.

V. Dimitriu-Leorda

Povestiri populare

La așa cap așa căciulă

Anica lui Nae Manolache rămase văduvă cu o fetișcană surdo-mută de vreo 16 ani. Având gospodărie frumușică, mai având și ceva pământ după urma răposatului ei soț, deși încă tânără și frumoasă, ea nu mai voi să se recăsătorească. În schimb se dădu la lucruri nepermise unei femei văduve.

Fata, bineînțeles, luând exemplu, deveni leită mamăsa. Haimana de nu-și găsea pereche. Era și chipeșă. Băga

în păcate pe cel mai smerit flăcău.

Când Tița (așa o chema pe fată) a împlinit douăzeci de ani, mama ei a vrut s'o mărite după Ilie Pirlog, o batjocură a satului. Făcuse Tița prea multe brașoave și fiindcă băeții buni n'o împeteau, de voce de nevoe, trebui să se mulțumească cu acest nătăfleț.

Târgul s'a făcut din două vorbe. Anica, făgădu-i zestre bună și Pirlog bătă palma și zise noroc.

La început, cănsnicia lui Pirlog a mers de minune. El muncea ca un rob. Dacă Tița îi spunea să meargă la câmp sau la moară și să stea acolo o lună, se supunea și o lună nu-l mai vedeai în sat. În acest timp ea își făcea de cap.

Într'o Luni de dimineață, Tița observă că s'a isprăvit mălaiul. Ea cărpește un sac, îl umple cu porumb, face și mâncare pentru o săptămână de zile, și-i spune brăbatului, așa cum se înțelegeau, pe muștește, să plece la moară.

Ajuns la moară Pirlog trage carul într'un tufiș de sălcii, dejugă boii, le dă nutreț înainte, și se sue în car să mânănce. Nici nu gândea să

macine așa repede, fiindcă Tița îl făcuse să înțeleagă să se înapoeze Sâmbătă seara.

Trec astfel câteva zile, până Vineri seara, în care timp Pirlog n'a făcut alceva decât să doarmă în car și să mânănce.

În această seară morarul terminase cu măcinatul mai de vreme și a venit la iaz să se scalde. El dă cu ochii de Pirlog suit în car lângă sacul cu porumb.

— „Dar ce e cu tine mă? Dece ai băgat carul tocmai aici în zăvoi și n'ai venit să macini?”

— „Poi, am venit tocmai de Luni la moară”.

— „De Luni ești venit tu

aici? Maică Precistă! Dar lumea care a venit atunci a măcinat și a plecat acasă din acea zi. Lasă-mă să mă închin ca de dracu. Că n'am mai văzut una ca asta”.

— „Ce? nu mă socotești sdravân de-mi vorbești așa? Mai sdravân sunt eu decât tine” îi răspunse Pirlog supărat. „Nu vreau să mi se strice mălaiul și nici să au pagubă în casa”.

— „Cum? Ce vorbă e asta?” îl întrebă mirat morarul.

— „Apoi să știi și tu, că ești morar”, zise Pirlog. „Omul care vrea să-i meargă

(Continuare în pag. II-a)

Tragedia unui acrobat surdo-mut

Numărul de atracție al mareului circ american Dorn, îl forma tânăra pereche de acrobați Suzi și Emil. Ei erau foarte mulțumiți de publicul american, atât de doritor de senzații, pentru abilitatea și drăgălășenia lor. Americanii, plin de entuziasm, i-au supranumit ingerii sburători, iar ei își răspundeau acest supra-nume prin munca ce o depuneau spre a da publicului reprezentatăi cât mai emoționante și mai greu de executat.

Dela o vreme publicul băgă de seamă că Suzi apare din ce în ce mai rar în arenă, iar dela un timp nu mai apăru deloc; foarte mirați de aceasta, întrebă pe directorul circului, ce s'a întâmplat cu ea. Directorul, zâmbind, le spuse că Suzi e pe cale de a deveni mamă. Și într'adevăr, într'o dimineață Suzi născu un băiat de toată frumusețea. Mare bucurie fu în întreg personalul circului, iar publicul, de cum auzi această veste, nu mai contenea cu felicitările și o copleșea cu cadouri pe tânăra mamă. Părinții își botezară odrasla cu numele de Leon.

Trecu timpul. Leon creșcu mărișor, avea șase ani. Tot personalul circului îl iubea pentru dragălașenia lui și pentru mintea-i isteată și care mai de care se întrecea a-l învăța cât mai multe gîndușii și giumbușlăcuri.

Leon îl admira pe toți artiștii circului, însă cei mai mult îi iubea și admira pe părinții săi, și nu mai putea de bucurie când îi vedea în timpul reprezentației, cum săltau prin aer ca niște mingi de cauciuc. Emil văzând atata ardoare la copilul său, începu a-i da lecții de acrobație. Părintele rămase mirat de îndemânarea ce o arăta copilul său. Incepu a-i înmulți din ce în ce lecțiile, iar Leon le executa cu cea mai mare râvnă. În scurt timp ajunse să execute o parte din cele mai grele exerciții. Prima oară când apăru în arenă, publicul îi făcu una din cele mai calde primiri, după executarea programului nu mai continuau cu uralele; iar jerebele de flori, bomboanele și pălăriile sburau din toate părțile spre micu lăcroat ce nu mai putea de bucurie.

Într'o zi la un exercițiu greu de executat micul Leon spre disperarea părinților săi, căzu dela o mare înălțime și se lovi atât de grav, în cât cu toată îngrijirea dată de cei mai buni medici, își pierdu auzul și graiul. Mare durere pe bieții părinți. Leon însă nu se descurajă. De cum i se vindeca rana de la cap, făcu pe părinții săi să înțeleagă că vrea să continue mai departe cu exercițiile. Părinții săi se opuseră din răspuneri, ei se temeau să nu-l pierdă cu desăvârșire. Când auzea era cu mult mai ușor să-l învețe, dar acum era aproape peste putință, neputând auzi semnalele date. Leon însă nu se lăsă, începu să plângă și nu se lăsă până ce părinții săi nu se înduplecară. Astfel micul Leon începu să continue exercițiile cu

o mai mare ardoare, ear părinții săi erau cu o atenție îndoită față de el.

Leon ajuns la vârsta de 17 ani, era vestit în toată America pentru exercițiile sale fără de seamăn. Nu era nici un acrobat care să se poată lua la întrecere cu el; ba încă și mai mult că întrecuse și pe părinții săi ce erau vestiți pentru arta lor în acrobație. Leon era iubit și adorat de mulțime a cărei idol ajunse. Cu toate acestea, inima lui Leon, deși nu se arăta pe față, nu era împăcată. De și ajunse în culmea gloriei, totuși se simțea inferior față de ceilalți oameni prin infirmitatea lui, fapt ce-l făcea ca'n afară de program să fie foarte retras și sfios, nelegând prietenie cu nimeni.

Într'o zi fu angajat la circ vestitul dresor de animale, Herpel cu mica-i fiică Luiza ce era și ea vestită în arta dresării animalelor. Leon de cum făcu cunoștință cu ea fu foarte mult atras de tânăra fată, și'n scurt timp între amândoi tineri se legă o strânsă prietenie. Luiza era o fire foarte cuminte și așezată, și pe dânsa ca și pe Leon nu o atrăgea gloria mulțimei. Amândoi își povesteau prin scris viața lor. Luiza îi povesti lui Leon despre moartea mamei sale ce fu sfâșiată de un leu în timpul reprezentației ear Leon îi povesti cauza infirmității lui și amândoi se simțeau și mai mult atrași unul spre altul prin suferințele îndurate.

Era însă la circ și un tânăr scamator ce se îndrăgosti de Luiza și o și ceru tatălui ei în căsătorie. Luiza însă la refuzat. Scamatorul a înțeles că numai Leon poate fi cauza acestui refuz, totuși a mai încercat în câteva rânduri să se apropie de Luiza, însă nu ea reușit, ea ocolindu-l de câte ori îi venea în cale. Acest fapt făcu pe scamator să prindă ură pe Luiza și pe Leon și se gândi să se răzbune.

Într'o seară în timpul reprezentației, pe când Luiza executa în arenă în cușca de fer improvizată un exercițiu de dresaj cu doi lei tineri, iar pe deasupra ei Leon își executa faimoasele exerciții de acrobație, scamatorul ascuns după o perdea dela ușa de intrare ce dădea în apropierea cuștei, pândi momentul când Luiza băga căpușorul ei în gura deschisă a unuia dintre lei, și'n aceiaș clipă aruncă cu o piatră în leu ce sperându-se închise gura și sfărâmă într'o clipă cu groznicălelei fălci căpușorul Luizei. Leon observă de pe trapez cele întâmplate și'n disperare crezând că ar mai putea să-i dea vre un ajutor Luizei, sări într'o clipă în mijlocul cuștei; fiarele însă întărite de mirosul sângelui se repeziră și asupra lui sfârșindu-l, iar scamatorul speriat de cele ce făcuse, se duse în cabina lui și se spânzură.

Și astfel răutatea omenească avu biruință asupra doar unei nevinovate.

Aurelian Popovici

La așa cap așa căciulă

(Urmare din pag. 1-a)

Lucrurile toate cu rânduială să nu macine decât Sâmbăta seara. Înțeleg-ești?"

— „Asta n'am mai auzit-o" răspunse morarul pufnind de râs".... și plecă.

A doua zi seara, când măcină porumbul, Pirlog povesti morarului că Tița a lui l-a învățat să stea o săptămână la moară. Morarul îl ascultă cu atenție și înțelese că el este un prost, iar nevastă-sa o hai-mana.

— „Mă! Să știi că nevastă-ta nu e cumsecade, de ți-a spus

să stai la moară o săptămână de zile".

— „Cum? Nevasta mea să nu fie cinstită? Asta nu pot crede nici în ruptul capului".

— „Ca să te convingi, să mergem amândoi și ai să vezi".

Și porniră spre casă. Morarul suie în car, abea stăpânindu-se de râs, iar Pirlog pe lângă boi, frământându-se cu mintea. Cum se poate ca nevastă-sa să nu fie cinstită.

C. PRETORIAN

(urmează în numărul viitor)

Informațiuni

Răspândiți ziarul

„Răsăritul nostru“

în cercul cunoștințelor D-vs. Abonamentul este de lei 100 pe an pe hârtie velină

:-: Redacția și Administrația :-:

Calea 13 Septembrie No. 8 BUCUREȘTI 6

Ce trebuie făcut la Institutul de surdo-muți din Focșani

Institutul de surdo-muți din Focșani, care a fost purtat ani de-a rândul prin toate maghernițele orașului, înfine, credem că s'a ajuns la înțelegerea ca să rămăie de data aceasta pe loc.

E dela sine înțeles, că după cum o familie, mutându-se din casă în casă își uzează gospodăria și nu mai ajunge să pună două pe un loc, așa și acest institut, purtat mereu a ajuns să fie sărac și nu mai aibă aproape nimic în gospodăria sa.

Pe lângă învățatura cărții, el are și unele secții, ca de exemplu: cismăria, și croitoria la care elevii învață să cunoască și câte o meserie.

Este bine, frumoasă cum nu se mai poate inițiativa aceasta. Dar în loc să se dea o dezvoltare, în raport cu progresul acestor secții, cum spusese, nu mai au nici unelele necesare și moderne, nici nu li se dă atenția cuvenită.

Apoi ar fi trebuit de mult să se studieze de aproape la ce munci sunt mai apti surdo-

muții, pentru ca în acea direcție să fie pregătiți.

Mulți dintre surdo-muții dela institutul din Focșani, după ce au învățat școala și o meserie, când au devenit mari în loc să profeseze această meserie s'au pomenit tipografi.

În majoritate, surdo-muții au constatat că meseria cea mai adaptabilă și ușoară lor este tipografia.

Deaceea propunem Ministerului Instrucțiunii să înființeze o secție de tipografie pe lângă acest institut. Scopim folosul acestei meserii practice din mai multe puncte de vedere.

Surdo-muții, pregătindu-se în această direcție devin cei mai buni zefari și zincografi. La tipografiile din București sunt mulți, care îndeplinesc această meserie cu plăcere și succes.

Propunerea de față o facem și d-lui Florea, directorul școlii normale și acestui conducătorul institut, știindu-l om de inițiativă și stăruitor în muncă.

Varietăți

Cauzele gângăvelei

La mai multe școale din Brema s'au făcut odată cercetări interesante în scopul de a se afla cauzele gângăvelei.

Dintre cei 210 copii găsiți gângavi s'a constatat că mai toți au o formație corporală anormală.

Cât privește influența prin credințe a părinților s'a constatat că aceasta nu cauzează nimic asupra graiului copiilor.

Este încă de recunoscut că o cauză însemnată o produc frații între ei, care deseori transmit vorba prin instinctul de imitație. Primejdia aceasta o prezintă mai ales copiii dispuși la turburări nervoase.

Dintre copiii menționați mai sus, 70 avem frați care nu gângăveau vorbirea. Părinții acestora au declarat că gângăveala la acești copii s'a ivit în urma unei boli, o sperietură, o cădere, rănire, etc.

La cercetarea promoției sunetelor s'a constatat că gângăvii prezintă greutatea la exprimarea consonantelor. Prea puțini dintre gângavi se împedică la vocale.

O bibliotecă uriașă

Pentru surdo-muții din țară dela noi, care n'au reușit pă-

nă în zilele moaste să-și aibă o bibliotecă care să satisfacă deplin cerințele culturii lor, credem că interesează.

La Londra există cea mai mare bibliotecă din Europa, care numără trei milioane de cărți așezate în rafturi pe o lungime de 25 km.

Mai există și la München una, care numără două milioane, între câteva zeci de mii sunt manuscrise.

Câte limbi se vorbesc pe pământ

Ceeace credem că interesează mult pe surdo-muți este să știe câte limbi se vorbesc pe pământ.

Ei care n'au și nu pot pronunța nicio vorbă, să afle că după ultima statistică făcută, pe pământ se vorbesc 335 de limbi, afară de dialecte, care sunt nenumerate.

Limbile acestea s'au împărțit în 12 mari grupe după rasele cărora aparțin: Papuanii posedă 2 limbi; Hotentoții 4, Cafrii 25, Negrii 58; Australienii vorbesc 19 limbi; Malaezii 56; Mongolii 59; Indigenii din Africa de Nord și Sud 16; în India 10; și cea mai bogată în limbi este familia arică, care numără 88.

Citind aceste cifre desigur că-i va surprinde, când lor nu le-a dat Dumnezeu puțința să poată pronunța niciuna.